ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 24ης Ιουνίου 1986 *

Στην υπόθεση 267/82,

Développement SA, ανώνυμη εταιρία γαλλικού δικαίου, με έδρα το Παρίσι, 9, place de la Madeleine,

και

Clemessy, με έδρα τη Μυλούζη, 18, rue de Thann, εκπροσωπούμενες από τον Jean-Yves Le Mazou, δικηγόρο στο Cour d' appel του Παρισιού, κάτοικο Παρισιού, 52, rue du Faubourg-Saint-Honoré και από τον André Elvinger, δικηγόρο-avoué, κάτοικο Λουξεμβούργου, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο για τους σκοπούς της παρούσας δίκης το δικηγορικό γραφείο του τελευταίου,

ενάγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από το νομικό της σύμβουλο Peter Gilsdorf, επικουρούμενο από τον Daniel Jacob, δικηγόρο Βρυξελλών, avenue Brillat-Savarin 93, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο αγωγή που ασκήθηκε βάσει των άρθρων 178 και 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ και με την οποία ζητείται να καταδικαστεί η Ευρωπαϊκή Κοινότητα να καταβάλει στις ενάγουσες το ποσό του 1 202 754 γαλλικών φράγκων προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν από τις ενέργειες της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού για την κατασκευή του φαρμακευτικού ινστιτούτου της Σομαλίας, που χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αναπτύξεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

συγκείμενο από τους U. Everling, πρόεδρο τμήματος, R. Joliet, O. Due, Y. Galmot και Κ. Κακούρη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. F. Mancini
γραμματέας: D. Louterman, υπάλληλος διοικήσεως

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Φεβρουαρίου 1986,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Σεπτεμβρίου 1982, δύο γαλλικές επιχειρήσεις, η εταιρία Développement SA, εγκατεστημένη στο Παρίσι και η εταιρία Clemessy, εγκατεστημένη στη Μυλούζη, άσκησαν δυνάμει των άρθρων 178 και 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ αγωγή με την οποία ζητούν να καταδικαστεί η Κοινότητα να τους καταβάλει το ποσό του 1 202 754 γαλλικών φράγκων για αποκατάσταση ζημίας, που αποδίδουν σε ενέργειες της Επιτροπής συνεπεία των οποίων απώλεσαν την κατακύρωση του διαγωνισμού για την κατασκευή του φαρμακευτικού ινστιτούτου της Σομαλίας, που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αναπτύξεως (στο εξής: ΕΤΑ).

2 Στο πλαίσιο της σύμβασης που συνήφθη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ), που υπογράφηκε στις 28 Φεβρουαρίου 1975 στο Λομέ (στο εξής: Σύμβαση Λομέ Ι), η Κοινότητα αποφάσισε να συμβάλει στη χρηματοδότηση, από τους πόρους του ΕΤΑ, ενός προγράμματος που υπέβαλε η Λαϊκή Δημοκρατία της Σομαλίας, συνιστάμενο στην κατασκευή « με το κλειδί στο χέρι » ενός φαρμακευτικού ινστιτούτου. Για το σκοπό αυτόν, υπογράφηκε στις 6 Ιουνίου 1979 σύμβαση χρηματοδοτήσεως μεταξύ της ΕΟΚ και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Σομαλίας.

3 Οι ενάγουσες εκθέτουν τα ακόλουθα περιστατικά.

4 Κατόπιν προκηρύξεως διαγωνισμού από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Σομαλίας, του οποίου ως τελευταία ημερομηνία καθορίστηκε η 1η Ιουνίου 1980, πέντε εταιρίες μεταξύ των οποίων η πρώτη ενάγουσα, Développement SA (με την τότε επωνυμία Sopha Développement) σε σύμπραξη με τη δεύτερη ενάγουσα, την εταιρία Clemessy, υπέβαλαν προσφορές. Οι προσφορές εξετάστηκαν στις 2 Ιουνίου 1980 από μια επιτροπή του Υπουργείου Δημοσίων Έργων της Σομαλίας επιφορτισμένη να παραλαμβάνει τις προσφορές, η οποία συνέστησε από τα μέλη της μια τεχνική επιτροπή επιφορτισμένη με την εκτίμησή τους. Η τεχνική αυτή επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα στις 28 Ιουνίου 1980 ότι η προσφορά της Développement SA έπρεπε να γίνει δεκτή ως η πλέον συμφέρουσα. Στις 22 Ιουλίου 1980, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Σομαλίας, σε έγγραφο που απηύθυνε στα Υπουργεία Προγραμματισμού, Υγείας, Δημοσίων Έργων και Βιομηχανίας, έδωσε εντολή να « καταστεί οριστική » η εν λόγω πρόταση.

5 Εντούτοις, το έργο δεν ανατέθηκε στην Développement SA, η οποία, κατόπιν προσκλήσεως του ΕΤΑ, επικαλούμενο την ασάφεια ορισμένων προσφορών της, υπέβαλε στις 13 Οκτωβρίου 1980 ένα φάκελο με συμπληρωματικές διευκρινίσεις των προσφορών της. Επειδή και οι διευκρινίσεις αυτές δεν κρίθηκαν ικανοποιητικές, η Développement SA πληροφορήθηκε, με τηλετύπημα της Επιτροπής της 24ης Νοεμβρίου 1980, ότι κινήθηκε νέα διαδικασία ζητώντας γνωμάτευση ενός εμπειρογνώμονα τον οποίο επέλεξε η κυβέρνηση της Σομαλίας από κατάλογο που είχε παρουσιάσει η Επιτροπή. Στις 20 Φεβρουαρίου 1981, ο εμπειρογνώμονας υπέβαλε έκθεση εκτιμήσεως των προσφορών των τριών εταιριών που είχαν μειοδοτήσει (Développement SA, Dravo και Montitalia) και υπέβαλε έναν κατάλογο με συστάσεις που έπρεπε να ακολουθήσουν οι εταιρίες αυτές για την αναπροσαρμογή των σχεδίων τους, σύμφωνα με ένα νέο πρόγραμμα καθοριζόμενο από αυτόν και με νέο χρονοδιάγραμμα.

6 Στις 15 Μαρτίου 1981, η κυβέρνηση της Σομαλίας αποφάσισε να ακυρώσει το διαγωνισμό και να αρχίσει απευθείας διαπραγματεύσεις με τις τρεις εταιρίες που είχαν μειοδοτήσει, κατ' εφαρμογή, αντιστοίχως, των άρθρων 10 και 53 της γενικής συγγραφής υποχρεώσεων για τις συμβάσεις δημοσίων έργων και προμηθειών που χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αναπτύξεως (JO 1972, L 39, σ. 1 και επ.). Οι λεπτομέρειες της νέας διαδικασίας καθορίστηκαν τον Απρίλιο του 1981. Η Développement SA, σε σύμπραξη με την εταιρία Clemessy, υπέβαλε εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, στις 30 Απριλίου 1981, νέες προσφορές ύψους 54,6 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων μαζί

με έγγραφο με το οποίο πρότεινε στην κυβέρνηση της Σομαλίας να μειώσει την προσφορά σε 47 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, απαλείφοντας ορισμένες παροχές που δεν κρίνονταν απαραίτητες. Η εταιρία Dravo υπέβαλε επίσης νέα προσφορά.

7 Η αποσφράγιση των προσφορών έγινε στις 9 Μαΐου 1981 και επακολούθησαν διαπραγματεύσεις που διεξήχθησαν στο Mogadiscio μεταξύ των διαγωνιζομένων, του εμπειρογνώμονα και της τεχνικής επιτροπής της Σομαλίας. Στις 14 Μαΐου 1981, η τεχνική επιτροπή της Σομαλίας κατέληξε ομοφώνως στην ανάθεση του έργου στην Développement SA και κάλεσε την εταιρία αυτή να επιβεβαιώσει γραπτώς τα σημεία στα οποία επήλθε συμφωνία κατά τις διαπραγματεύσεις.

8 Στις 19 Μαΐου 1981, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής ζήτησε από τον αναπληρωτή Υπουργό Προγραμματισμού της Σομαλίας να αναβάλει τη λήψη αποφάσεως για την ανάθεση του έργου στην Développement SA εν αναμονή της υποβολής νέας έκθεσης του εμπειρογνώμονα.

9 Ο εμπειρογνώμονας αυτός, με έγγραφο της 9ης Ιουνίου 1981 προς τις αρχές της Σομαλίας, επεσήμανε ότι η έκθεση της τεχνικής επιτροπής της Σομαλίας της 14ης Μαΐου 1981 περιείχε ανακρίβειες και σφάλματα εκτιμήσεως.

10 Αφού έλαβε γνώση στις 17 Ιουνίου 1981 της επιστολής του εμπειρογνώμονα και κατόπιν νέων διαπραγματεύσεων, η Développement SA πληροφορήθηκε τελικά στις 10 Αυγούστου 1981 προφορικά ότι το έργο ανατέθηκε στην εταιρία Dravo.

11 Οι ενάγουσες εκθέτουν ότι μετά την τελευταία αυτή απόφαση, άσκησαν την υπό κρίση αγωγή με την οποία ζητούν την αποκατάσταση του μέρους της ζημίας που υπέστησαν και η οποία συνίσταται στα έξοδα αποστολής στη Σομαλία και εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθώς και σε διάφορες δαπάνες που προκλήθηκαν από τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες για την κατακύρωση του διαγωνισμού. Υποστηρίζουν ότι η ζημία τους οφείλεται στις επανειλημμένες επεμβάσεις της Επιτροπής, οι οποίες τις εμπόδισαν να επιτύχουν την ανάθεση του έργου παρά το γεγονός ότι, κατά την πρώτη φάση, η τεχνική επιτροπή και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Σομαλίας είχαν λάβει απόφαση υπέρ αυτών και ότι, κατά τη δεύτερη φάση, η τεχνική επιτροπή της Σομαλίας είχε επίσης λάβει απόφαση υπέρ αυτών.

12 Οι ενάγουσες στηρίζουν την αγωγή τους στο άρθρο 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ επικαλούμενες, αφενός, την εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας λόγω παρανόμων ενεργειών και, αφετέρου, την αρχή της αντικειμενικής εξωσυμβατικής ευθύνης.

13 Η Επιτροπή ζητεί να απορριφθεί η αγωγή ως απαράδεκτη και, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμη.

Επί του παραδεκτού

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

14 Η Επιτροπή εγείρει ένσταση απαραδέκτου υποστηρίζοντας ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο εν προκειμένω διότι η εν λόγω αγωγή αποζημιώσεως δεν μπορεί να ασκηθεί κατ' αυτής. Υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας διαπραγματεύσεων, συνάψεως και εκτελέσεως των συμβάσεων δημοσίων έργων που χρηματοδοτεί το ΕΤΑ, την ευθύνη για τη λήψη των αναγκαίων αποφάσεων έχουν, κατά το άρθρο 55 της Σύμβασης Λομέ Ι, οι εθνικές αρχές του κράτους ΑΚΕ δικαιούχου της χρηματοδότησης, που είναι οι μόνοι αρμόδιοι να διαπραγματευθούν απευθείας με τους διαγωνιζόμενους. Η Επιτροπή δεν έχει σχέσεις με τους διαγωνιζομένους, εφόσον ο ρόλος της περιορίζεται στη συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Επομένως, οι διαφορές που ανακύπτουν από τις διαπραγματεύσεις, τη σύναψη και την εκτέλεση τέτοιων συμβάσεων δημοσίων έργων δεν μπορούν παρά να αφορούν μόνον τις εθνικές αρχές του κράτους ΑΚΕ και επιλύονται με διαιτησία, όπως προβλέπεται από το άρθρο 55 της προαναφερθείσας συγγραφής γενικών υποχρεώσεων για τις συμβάσεις δημοσίων έργων που χρηματοδοτεί το ΕΤΑ, αφού εξαντληθούν προηγουμένως τα διοικητικά μέσα που προβλέπει η εθνική νομοθεσία του κράτους ΑΚΕ.

15 Οι ενάγουσες αντιτάσσουν ότι η αγωγή τους δεν αποβλέπει στην αμφισβήτηση του κύρους των αποφάσεων που έλαβαν οι εθνικές αρχές της Σομαλίας ούτε στη στοιχειοθέτηση ευθύνης τους, και ότι δεν στηρίζεται στις διατάξεις της συγγραφής γενικών υποχρεώσεων για τις συμβάσεις δημοσίων έργων που χρηματοδοτεί το ΕΤΑ αλλά στο άρθρο 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, αποδίδοντας ευθύνη στην Επιτροπή λόγω των ενεργειών της.

16 Όπως τόνισε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 10ης Ιουλίου 1985 (CMC Cooperativa muratori e cementisti κ.ά. κατά Επιτροπής, 118/83, Συλλογή 1985, σ. 2325), το

γεγονός ότι την ευθύνη για την προετοιμασία, τις διαπραγματεύσεις και τη σύναψη των συμβάσεων που αφορούν πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από το ΕΤΑ έχουν οι αρχές του ενδιαφερόμενου κράτους ΑΚΕ, μόνο αρμόδιο για να διαπραγματευτεί με τους διαγωνιζόμενους, « δεν αποκλείει το ενδεχόμενο πράξεων ή συμπεριφοράς της Επιτροπής, των υπηρεσιών ή μεμονωμένων υπαλλήλων της που κατά την εκτέλεση προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το ΕΤΑ προκαλούν ζημία σε τρίτους. Επομένως κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι υπέστη ζημία από τέτοιες πράξεις ή συμπεριφορά πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει αγωγή, υποχρεούμενο βεβαίως να αποδείξει τα στοιχεία της ευθύνης, δηλαδή την πρόκληση βλάβης από παράνομη πράξη ή συμπεριφορά που μπορεί να καταλογιστεί στην Κοινότητα ».

17 Εν προκειμένω, οι ενάγουσες αποβλέπουν ακριβώς στο να αναγνωριστεί η ευθύνη της Επιτροπής, αμφισβητώντας τη συμπεριφορά των υπαλλήλων της και επικαλούμενες το άρθρο 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ. Συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί.

Επί της αοριστίας του αιτήματος ως προς την κατανομή μεταξύ των εναγουσών της ζητούμενης αποζημιώσεως

18 Η Επιτροπή υποστηρίζει εν συνεχεία ότι η αγωγή είναι απαράδεκτη λόγω του ότι δεν διευκρινίζει ποιο είναι το μέρος της ζητούμενης αποζημιώσεως που πρέπει να δοθεί σε καθεμία από τις δύο ενάγουσες.

19 Όπως ορθώς παρατηρούν οι ενάγουσες, το ποσοστό της αποζημίωσης που αναλογεί σε καθεμία από αυτές δεν έχει καμία επίπτωση στην ενδεχόμενη υποχρέωση της Επιτροπής να καταβάλει την αποζημίωση που αιτούνται από κοινού, και δεν μπορεί να έχει επίδραση επί του παραδεκτού της αγωγής.

20 Κατά συνέπεια ο λόγος αυτός απαραδέκτου πρέπει επίσης να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

Επί της ευθύνης λόγω πταίσματος

21 Οι ενάγουσες προσάπτουν ουσιαστικά στην Επιτροπή, κυρίως ότι, ενώ η προσφορά τους είχε κριθεί κατ' επανάληψη από τις αρχές της Σομαλίας ότι ήταν από οικονομική άποψη η πλέον συμφέρουσα, έλαβε συστηματικά θέση εναντίον τους, με επανειλημ-

μένες και απρόβλεπτες επεμβάσεις, χωρίς αιτιολογία που να δικαιολογεί τη στάση της. Επικουρικώς προσθέτουν ορισμένες ειδικότερες αιτιάσεις που αφορούν την εξέλιξη της διαδικασίας ήτοι, ότι το χρονοδιάγραμμα που κατάρτισε ο εμπειρογνώμονας, ο οποίος διορίστηκε από την Επιτροπή, αποδείχτηκε ότι συνεπήγετο δυσμενή διάκριση, καθόσον καταρτίστηκε μονομερώς προκειμένου να τις παραμερίσει· ότι δεν τους ανακοινώθηκε το χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας, όπως αυτό συνάγεται από το κεφάλαιο ΙΙ της έκθεσης του εμπειρογνώμονα και δεν τους επιτράπηκε να λάβουν γνώση της αλληλογραφίας μεταξύ των αρχών της Σομαλίας και της Επιτροπής· τέλος, ότι η Επιτροπή δεν τους παρέσχε τις απαραίτητες πληροφορίες για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία.

22 Οι ενάγουσες θεωρούν ότι οι ενέργειες αυτές της Επιτροπής συνιστούν: α) παράβαση του πρωτοκόλλου αριθ. 2 της Σύμβασης Λομέ Ι, που επιτάσσει την επιλογή της πλέον συμφέρουσας οικονομικώς προσφοράς, η οποία ήταν εν προκειμένω η δική τους, β) παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, γ) της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και δ) παράβαση ορισμένων κανόνων που διέπουν τη διαδικασία.

23 Η Επιτροπή απαντά ουσιαστικά ότι οι πράξεις των αρχών της Σομαλίας που προβάλλουν οι ενάγουσες δεν υπήρξαν παρά απλές γνώμες και ότι οι εν λόγω αρχές ουδέποτε έλαβαν οριστική απόφαση υπέρ των εναγουσών. Υπογραμμίζει ότι είχε απευθείας σχέσεις μόνο με τις αρχές της Σομαλίας και όχι με τις διαγωνιζόμενες επιχειρήσεις και ότι οι παρεμβάσεις της στις εν λόγω αρχές απέβλεπαν στο να συμβάλουν στην επιλογή της πλέον συμφέρουσας προσφοράς. Με αυτά τα δεδομένα, καμία υποχρέωση αιτιολογήσεως δεν υπέχει η Επιτροπή και, εν πάση περιπτώσει, η έλλειψη αιτιολογίας δεν θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση αγωγής στηριζόμενης στο άρθρο 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ. Η Επιτροπή προσθέτει ότι ο εμπειρογνώμονας επελέγη από τις αρχές της Σομαλίας από κατάλογο τριών εμπειρογνωμόνων που πρότεινε η ίδια και ότι αυτό που μπορούσε να ενδιαφέρει τις διαγωνιζόμενες στο κεφάλαιο ΙΙ της έκθεσης του εμπειρογνώμονα, δηλαδή η τελευταία ημερομηνία για την υποβολή των τροποποιημένων προσφορών, τους ανακοινώθηκε έγκαιρα, δεδομένου ότι η λοιπή έκθεση ήταν εξάλλου εμπιστευτική.

24 Όσον αφορά τις ειδικότερες αιτιάσεις που οι ενάγουσες αντλούν από το συνεπαγόμενο δυσμενείς διακρίσεις χαρακτήρα του χρονοδιαγράμματος που κατάρτισε ο εμπειρογνώμονας, την άρνηση να τους ανακοινωθεί το κεφάλαιο ΙΙ της έκθεσης του εν λόγω εμπειρογνώμονα, καθώς και τις πληροφορίες που επέτρεπαν τη συμμετοχή τους στη διαδικασία, πρέπει να τονιστεί ότι οι επικρινόμενες ενέργειες προέρχονται είτε από την κυβέρνηση της Σομαλίας είτε από τον εμπειρογνώμονα που διόρισε αυτή. Συνεπώς, οι ενέργειες αυτές δεν μπορούν να καταλογιστούν στην Επιτροπή και, επομένως, δεν είναι ικανές να θεμελιώσουν ευθύνη της.

25 Όσον αφορά την ειδικότερη αιτίαση που αντλείται από την άρνηση της Επιτροπής να ανακοινώσει στις ενάγουσες την αλληλογραφία μεταξύ του κοινοτικού αυτού οργάνου και της κυβέρνησης της Σομαλίας πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως τόνισε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 10ης Ιουλίου 1984 (STS, 126/83, Συλλογή 1984, σ. 2769), « οι παρεμβάσεις των εκπροσώπων της Επιτροπής στη διαδικασία αυτή — είτε πρόκειται για έγκριση ή άρνηση εγκρίσεως είτε θεώρηση ή άρνηση θεωρήσεως — αποσκοπούν αποκλειστικά στο να διαπιστώσουν κατά πόσο συντρέχουν ή όχι οι προϋποθέσεις της κοινοτικής χρηματοδότησης. Δεν έχουν ως σκοπό και δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα να θίξουν την αρχή κατά την οποία οι εν λόγω συμβάσεις παραμένουν εθνικές συμβάσεις, τις οποίες μόνο τα κράτη ΑΚΕ έχουν την ευθύνη να προετοιμάζουν, διαπραγματεύονται και συνάπτουν » και ότι « οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν υποβάλει προσφορές ή είναι ανάδοχοι των εν λόγω έργων παραμένουν ξένες προς τις αποκλειστικές σχέσεις που εγκαθιδρύονται επί του σημείου αυτού μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών ΑΚΕ ». Από αυτό προκύπτει ότι η αλληλογραφία μεταξύ της Επιτροπής και της κυβέρνησης της Σομαλίας αφορούσε μόνο τις αποκλειστικές σχέσεις που εγκαθιδρύονται, σε έναν τέτοιο τομέα, μεταξύ των εν λόγω αρχών, και δεν υπήρχε υποχρέωση να ανακοινωθεί από την Επιτροπή σε τρίτους.

26 Ως προς την πρώτη κύρια αιτίαση των εναγουσών, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή ανέτρεψε με τις παρεμβάσεις της το αποτέλεσμα της απόφασης που έλαβαν οι αρχές της Σομαλίας με την οποία τους ανέθεταν το έργο, πρέπει να γίνει δεκτό, όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι οι ενάγουσες ουδέποτε θεωρήθηκαν ως ανάδοχοι του έργου με απόφαση προερχόμενη από τις αρμόδιες εθνικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 30, παράγραφοι 2 και 3, του πρωτοκόλλου αριθ. 2, που προαναφέρθηκε, της Σύμβασης Λομέ Ι, και κοινοποιηθείσα κατά τους προβλεπόμενους τύπους από τη γενική συγγραφή υποχρεώσεων για τις συμβάσεις δημοσίων έργων και προμηθειών που χρηματοδοτεί το ΕΤΑ. Οι γνωμοδοτήσεις της τεχνικής επιτροπής και τα άλλα έγγραφα που επικαλούνται οι ενάγουσες ουδέποτε υπερέβησαν το στάδιο της εσωτερικής διαδικασίας και δεν απέληξαν σε πράξη που να δεσμεύει οριστικά τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Επομένως, κακώς οι ενάγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι με τις παρεμβάσεις της ανέτρεψε το αποτέλεσμα απόφασης που έλαβαν οι αρχές της Σομαλίας.

27 Ως προς τη δεύτερη κύρια αιτίαση, κατά την οποία η Επιτροπή, με τη συμπεριφορά των υπαλλήλων της, εμπόδισε να τους ανατεθεί το έργο με απόφαση των αρχών της Σομαλίας, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή όχι μόνο έχει το δικαίωμα αλλά και το καθήκον να επαγρυπνεί, στο πλαίσιο των ευθυνών που υπέχει για την εξασφάλιση της καλής διαχειρίσεως των πόρων του ΕΤΑ, ώστε οι σχετικές εφαρμοστέες διαδικαστικές διατάξεις να τηρούνται και οι επιλεγείσα προσφορά να είναι οικονομικώς η πλέον

συμφέρουσα, αφού ληφθούν ιδίως υπόψη τα προσόντα των διαγωνιζομένων και οι παρεχόμενες από αυτούς εγγυήσεις, η φύση και οι όροι εκτελέσεως των έργων, η τιμή των παρεχόμενων υπηρεσιών, το κόστος χρησιμοποιήσεώς τους και η τεχνική τους αξία.

28 Από τη δικογραφία συνάγεται ότι, εν προκειμένω, οι προσαπτόμενες στην Επιτροπή επεμβάσεις δεν απέβλεπαν και δεν χρησίμευσαν παρά στον καθορισμό της οικονομικώς πλέον συμφέρουσας προσφοράς, καθιστώντας δυνατό να διαλυθούν οι αμφιβολίες που μπορούσαν να υφίστανται σχετικώς. Από αυτό συνάγεται ότι η ενέργεια των εκπροσώπων της Επιτροπής δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως παράνομη.

29 Από τα προηγούμενα συνάγεται ότι ελλείπει η πρώτη αναγκαία προϋπόθεση για τη θεμελίωση της ευθύνης της Κοινότητας. Επομένως, δεν χρειάζεται να εξεταστεί αν υπάρχει σχέση αιτιότητας μεταξύ των ενεργειών της Επιτροπής και της προβαλλόμενης ζημίας, καθώς και να υπολογιστεί αυτή η ζημία.

Επί της αντικειμενικής ευθύνης

30 Οι ενάγουσες υποστηρίζουν ότι ακόμη και αν οι επεμβάσεις της Επιτροπής ήταν νόμιμες ως δικαιολογούμενες από πολιτικούς ή άλλους λόγους γενικού συμφέροντος, εντούτοις, αντικειμενικώς είχαν γι' αυτές ως συνέπεια ζημία που πρέπει να αποκατασταθεί κατ' εφαρμογή της αρχής της αντικειμενικής ευθύνης η οποία περιλαμβάνεται στις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα κράτη μέλη.

31 Κατά τις ενάγουσες, η αρχή αυτή θα έπρεπε εν προκειμένω να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι τίποτε, ούτε στις διατάξεις των Συνθηκών ή στις γενικές αρχές του δικαίου αλλ' ούτε και στις ίδιες τις περιστάσεις της υπόθεσης, δεν επιτρέπει να υποστούν μια επιβάρυνση η οποία, εφόσον δημιουργήθηκε χάριν του γενικού συμφέροντος, θα πρέπει να βαρύνει το κοινοτικό σύνολο.

32 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αρχές που επικαλούνται οι ενάγουσες δεν έχουν αναγνωριστεί από το Δικαστήριο και ότι, εν πάση περιπτώσει, οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους δεν συντρέχουν εν προκειμένω, κυρίως διότι δεν ελήφθη απόφαση αναθέσεως του έργου στις ενάγουσες.

33 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αρχή της αντικειμενικής ευθύνης, όπως παρουσιάζεται από τις ενάγουσες, προϋποθέτει ότι ο ιδιώτης υφίσταται χάριν του γενικού συμφέροντος επιβάρυνση που κανονικά δεν πρέπει να υποστεί. Εν προκειμένω, όμως, η προβαλλόμενη ζημία δεν είναι παρά το αποτέλεσμα του συνήθους κινδύνου που διατρέχει κάθε διαγωνιζόμενος σε διαδικασία κατακυρώσεως. Κατά συνέπεια, και χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί αν η αρχή της αντικειμενικής ευθύνης υπάρχει στην κοινοτική έννομη τάξη, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.

34 Ενόψει του συνόλου των προηγούμενωνν σκέψεων, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

35 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, αν υπάρχει σχετικό αίτημα. Επειδή οι ενάγουσες ηττήθηκαν πρέπει να καταδικαστούν εις ολόκληρον στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή.

2) Καταδικάζει τις ενάγουσες εις ολόκληρον στα δικαστικά έξοδα.

Everling Joliet

Due Galmot Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Ιουνίου 1986.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

U. Everling